

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΘΕΣΕΩΝ ΤΗΣ Ο.Κ.Ε. ΣΤΟΥΣ ΒΑΣΙΚΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

1. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ

Πάγιες θέσεις της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την Ανάπτυξη και την ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας οι οποίες έχουν εκφρασθεί σε μεγάλο αριθμό σχετικών Γνωμοδοτήσεων είναι οι ακόλουθες:

- Η σταθερότητα του οικονομικού περιβάλλοντος αποτελεί πρωταρχική προϋπόθεση για την κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη μίας χώρας και τη βελτίωση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας της.

- Η Ελλάδα θα πρέπει να εντείνει τις προσπάθειές της, ώστε να μπορέσει να αναπτύξει την εξωστρέφειά της και να περιορίσει την εξάρτηση του ΑΕΠ από την εγχώρια καταναλωτική δαπάνη.

- Μόνο η ανταγωνιστικότητα που στηρίζεται στην ποιοτική διάσταση του παραγωγικού συστήματος είναι μακροχρόνια. Η επιχειρηματική δραστηριότητα μπορεί να καταστεί ανταγωνιστική στοχεύοντας στην ποιότητα, σε υψηλά εκπαιδευμένο και συστηματικά καταρτισμένο ανθρώπινο δυναμικό και σε τομείς έντασης γνώσης, τεχνολογίας και καινοτομιών.

- Ο ρόλος του κράτους στην αναπτυξιακή διαδικασία είναι σημαντικός, καθώς είναι κοινή διαπίστωση ότι το κράτος και η πολιτική του, το μέγεθος, η ποιότητα και η αποτελεσματικότητα του δημόσιου τομέα επηρεάζουν το επίπεδο της ανταγωνιστικότητας και μπορούν να λειτουργήσουν ως αντικίνητρα για επενδύσεις. Ταυτόχρονα, η κοινωνική συναίνεση και η ανάπτυξη κλίματος εμπιστοσύνης προς

τους θεσμούς και την πολιτική ηγεσία είναι εξίσου, και συχνά περισσότερο σημαντικοί, παράγοντες προώθησης της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας μίας οικονομίας.

- Η περιβαλλοντική διάσταση της ανάπτυξης είναι ιδιαίτερα σημαντική και επομένως οι περιβαλλοντικές ευαισθησίες πρέπει να αντιμετωπίζονται με υπευθυνότητα στα πλαίσια των επί μέρους πολιτικών.

- Το ευνοϊκό επιχειρηματικό περιβάλλον εμπεριέχει διαφάνεια, θεσμούς διαφύλαξης του ανταγωνισμού, διευκόλυνση και στήριξη των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων. Αναλυτικότερα απαιτούνται:

- i) Μέτρα που θα ενισχύσουν τον ανταγωνισμό εξασφαλίζοντας την σταθερότητα των τιμών. Επιβάλλεται να αντιμετωπισθεί άμεσα η παραοικονομία και να καταργηθούν οι ρυθμιστικές παρεμβάσεις, ή πρακτικές, που περιορίζουν τον ανταγωνισμό σε τμήματα ή κλάδους της οικονομίας και ευνοούν μονοπωλιακές ή ολιγοπωλιακές τιμολογιακές συμπεριφορές.

- ii) Ανάπτυξη της δια βίου μάθησης και εφαρμογή αποτελεσματικών συστημάτων κατάρτισης του ανθρώπινου δυναμικού με ιδιαίτερη μέριμνα για τους πολίτες με αναπηρία.

- iii) Μέτρα βελτίωσης του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και συγκεκριμένα δράσεις για την:

- εξάλειψη της περιττής γραφειοκρατίας (μείωση των επιβαρύνσεων και την απλοποίηση και επιτάχυνση των διαδικασιών) και της διαφθοράς που συνδέεται με αυτήν,

- παγίωση ενός σταθερού φορολογικού πλαισίου με προβλέψιμη συνολική φορολογική επιβάρυνση.

- περαιτέρω εφαρμογή της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και διασφάλιση της πρόσβασης σ' αυτήν όλων των πολιτών και με ιδιαίτερη μέριμνα για τους πολίτες με αναπηρία.

- διεύρυνση της αγοράς με τη δημιουργία προϋποθέσεων για την εξυπηρέτηση ομάδων καταναλωτών που μέχρι σήμερα αγνοούνταν (π.χ. άτομα με αναπηρία, ηλικιωμένοι, κ.λπ.)

- ενίσχυση των ΜΜΕ καθώς παρατηρείται ότι οι μέχρι σήμερα πολιτικές είναι ανεπαρκείς για να δημιουργηθεί συνολικά ένα ευνοϊκό περιβάλλον για τις επιχειρήσεις αυτές που αποτελούν τη ραχοκοκαλιά της ελληνικής οικονομίας.

Στο σημείο αυτό ακολουθούν οι επισημάνσεις της Ο.Κ.Ε. για επιμέρους θέματα που άπτονται της ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας:

1.1 Εκπαίδευση-Κατάρτιση

Κανένα αναπτυξιακό-παραγωγικό μοντέλο δεν μπορεί να λειτουργήσει, εάν δεν υποστηρίζεται από ένα αντίστοιχα δυναμικό, σύγχρονο και στοχευμένο εκπαιδευτικό σύστημα. Δεν είναι τυχαίο ότι στις δυτικές χώρες τα πολιτικά κόμματα έχουν στην ατζέντα τους την εκπαίδευση απόλυτα συνδεδεμένη με την ανάπτυξη. Επίσης, ένα πλήρες εκπαιδευτικό σύστημα που θα προσφέρει ίσες ευκαιρίες μόρφωσης και πρόσβασης στις ανώτερες βαθμίδες εκπαίδευσης συμβάλλει αποφασιστικά στην εξάλειψη των κοινωνικών, οικονομικών και εκπαιδευτικών ανισοτήτων που μαστίζουν τη χώρα μας και συνεχώς διευρύνονται ως αποτέλεσμα της κρίσης.

Δυστυχώς οι μέχρι σήμερα εφαρμοζόμενες πολιτικές δεν έχουν οδηγήσει το εκπαιδευτικό σύστημα στο να "παράγει" απόφοιτους που είναι έτοιμοι να ενταχθούν σε ένα δύσκολο ανταγωνιστικό περιβάλλον. Μέσα από την εκπαίδευση οι νέοι θα πρέπει να μπορέσουν να ανταγωνιστούν συνομηλίκους τους από άλλες χώρες πολύ πιο εξοπλισμένους γνωστικά και σε επίπεδο δεξιοτήτων. Στην αντίθετη περίπτωση δεν θα κατορθώσουμε να χτίσουμε το νέο παραγωγικό-αναπτυξιακό μοντέλο που έχει ανάγκη η χώρα.

Πάγιες θέσεις της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την Εκπαίδευση και Κατάρτιση οι οποίες έχουν εκφρασθεί σε μεγάλο αριθμό σχετικών Γνωμοδοτήσεων είναι οι ακόλουθες:

- Αναπροσανατολισμός των στόχων του εκπαιδευτικού συστήματος που οφείλει να μετασηματιστεί από αναπαραγωγικός μηχανισμός γνώσης σε θύλακα εκμάθησης ικανοτήτων και δεξιοτήτων, όχι μόνο γνωστικών, αλλά και δεξιοτήτων που σχετίζονται με τη μελλοντική ακαδημαϊκή/επαγγελματική τους κατάρτιση (αρχές οικιακής/επιχειρηματικής οικονομίας, αρχές επιχειρείν και διοικείν).

- Αναθεώρηση των αναλυτικών προγραμμάτων και την αντικατάσταση του μοναδικού, στείρου εγχειριδίου από μια πιο πλουραλιστική, ποιοτική και πρακτική κατεύθυνση της εκπαιδευτικής διαδικασίας με τη χρήση νέων τεχνολογιών και σύγχρονου εποπτικού υλικού.
- Εισαγωγή τοπικών δραστηριοτήτων (γεωργικών, τουριστικών κ.λπ.) στα αναλυτικά προγράμματα για την ώθηση του Επαγγελματικού Προσανατολισμού
 - Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στις νέες εκπαιδευτικές και αναπτυξιακές ανάγκες της χώρας
 - Εισαγωγή προγραμμάτων κοινωνικής εργασίας με τη μορφή της καλοκαιρινής μαθητείας για νέους κατά το πρότυπο χωρών της Δυτικής Ευρώπης
 - Διασύνδεση των ελληνικών σχολείων με σχολεία του εξωτερικού και τη διάδραση των εκπαιδευτικών συστημάτων
 - Αναθεώρηση του συστήματος πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση
 - Εκσυγχρονισμός των ΑΕΙ και ΤΕΙ και διασύνδεσή τους με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας
 - Η ενισχυτική διδασκαλία καθώς και η διδασκαλία ξένων γλωσσών, θα πρέπει να αναβαθμιστούν ώστε να περιοριστεί η ανάγκη των μαθητών για προσφυγή σε φροντιστήρια και ιδιαίτερα μαθήματα, φαινόμενο που αναιρεί την έννοια της δωρεάν παιδείας.
 - Ενίσχυση των μεταπτυχιακών σπουδών σε τομείς που η χώρα διαθέτει συγκριτικό πλεονέκτημα.
 - Άμεση σύνδεση της κατάρτισης με τις τεχνολογικές εξελίξεις στην παραγωγή, τις ανάγκες των επιχειρήσεων και των εκπαιδευομένων.
 - Συνέργια και συμπληρωματικότητα της πολιτικής για τη δια βίου μάθηση με τις λοιπές πολιτικές της αγοράς εργασίας.
 - Άμεση εμπλοκή και ενίσχυση του ρόλου των ίδιων των επιχειρήσεων στο όλο σύστημα διαμόρφωσης και υλοποίησης της επαγγελματικής κατάρτισης.
 - Ενίσχυση της συμμετοχής των κοινωνικών εταίρων σε όλες τις διαδικασίες προγραμματισμού, υλοποίησης, υποστήριξης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των εφαρμοζόμενων πολιτικών.

1.2. Έρευνα και καινοτομία

Αναφορικά με την βελτίωση και ενίσχυση του τομέα της έρευνας και της καινοτομίας ως παράγοντα στήριξης της ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας οι θέσεις της ΟΚΕ επικεντρώνονται στα εξής:

- Απαιτείται η σαφής διασύνδεση της στρατηγικής ενίσχυσης της έρευνας και καινοτομίας με δράσεις βελτίωσης του επιχειρηματικού περιβάλλοντος στα πλαίσια ανταγωνιστικών αγορών προϊόντων σαν απαραίτητη προϋπόθεση για την ενίσχυση της ζήτησης για καινοτόμες εφαρμογές με ψηλό ερευνητικό περιεχόμενο.

- Απαιτείται η άμεση αντιμετώπιση των αδυναμιών της μέχρι σήμερα πολιτικής και συγκεκριμένα: ι) η θεώρηση της καινοτομίας ως ενός υποσυνόλου της ερευνητικής πολιτικής, ιι) η θεώρηση της καινοτομίας και της έρευνας ως διακριτού τομέα κυβερνητικής δράσης, ανεξάρτητου και ασύνδετου από τους άλλους τομείς της πολιτικής, καθώς επίσης και ιιι) η απουσία σύνδεσης των αποτελεσμάτων της έρευνας με την παραγωγή.

- Οι στρατηγικές επιλογές για την έρευνα πρέπει μεταξύ άλλων να περιλαμβάνουν:

- i) την ανάπτυξη εξειδικευμένων ερευνητικών κέντρων σε όλους τους τομείς στρατηγικής σημασίας που αφορούν την οικονομία, την κοινωνία και το περιβάλλον,

- ii) και την διασφάλιση του μεσοπρόθεσμου ή μακροπρόθεσμου χαρακτήρα των ερευνητικών προγραμμάτων ακόμα και όταν πραγματοποιούνται με ανταγωνιστικές μεθόδους.

- Υποχρέωση κάθε δημόσιου φορέα (υπουργείο, γενική γραμματεία, περιφερειακή διοίκηση), να περιλαμβάνει μια διάσταση καινοτομίας και έρευνας στο πακέτο των μέτρων και δράσεων που εφαρμόζει.

- Χάραξη και εφαρμογή μακροπρόθεσμων προγραμμάτων τεχνολογικής ανάπτυξης και έρευνας, επικεντρωμένων σε τομείς όπως ενέργεια, περιβάλλον, τουρισμός, ναυτιλία, αγροτική οικονομία, άμυνα και ασφάλεια. Τα προγράμματα αυτά θα πρέπει να σχεδιάζονται με τη συμμετοχή όλων των φορέων που ενδιαφέρονται για την ενδεχόμενη αξιοποίηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων.

- Απαιτείται να ενισχυθούν τα κίνητρα, μέσω των οποίων επιδιώκεται η εμπλοκή του ιδιωτικού τομέα στην έρευνα.

- Τα όποια φορολογικά κίνητρα για τη βελτίωση του επενδυτικού κλίματος για E&A θα πρέπει να είναι μακροχρόνια και να θεσπιστεί μηδενική φορολόγηση για spin-offs, spin-outs, επιστημονικά και τεχνολογικά πάρκα, καθώς επίσης και για επανεπένδυση κεφαλαίων σε έργα επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας.

- Η ενίσχυση των δεσμών μεταξύ έρευνας και καινοτομίας περνά μέσα από: ι) την δημιουργία και στήριξη επιχειρήσεων εκμετάλλευσης των ερευνητικών αποτελεσμάτων (spin off), θερμοκοιτίδων και E&T πάρκων από τα πανεπιστήμια και τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας, ιι) την εύρυθμη και αποτελεσματική λειτουργία των γραφείων διασύνδεσης και διαμεσολάβησης και ιιι) τη διαμόρφωση μακροχρόνιων συμβάσεων με επιχειρήσεις ή ομάδες επιχειρήσεων για την παροχή ερευνητικών και τεχνολογικών υπηρεσιών.

- Για την ενίσχυση του ελληνικού συστήματος έρευνας, δηλαδή την ενίσχυση της ζήτησης για έρευνα και τη βελτίωση της ποιότητας του συστήματος έρευνας (ανθρώπινο δυναμικό και υποδομές), η χρηματοδότηση ερευνητικών προγραμμάτων θα πρέπει να συνοδεύεται και από θεσμικές παρεμβάσεις για την εξάλειψη των παραγόντων που δυσχεραίνουν την εμπλοκή ερευνητών ΑΕΙ σε επιχειρηματικές συνεργασίες.

- Προτεραιότητα της κρατικής χρηματοδότησης θα πρέπει να είναι η εμπορική εκμετάλλευση των καινοτομιών. Επίσης, χρειάζεται να εξεταστεί και η θεσμική προστασία επιχειρηματιών στην περίπτωση αποτυχίας καινοτόμων επενδύσεων (π.χ. πρόβλεψη ιδιαίτερης μεταχείρισης σε άρθρο 99 πτωχευτικού κώδικα Ν. 3588 / 2007).

- Απαιτείται ο εκσυγχρονισμός του Εθνικού συστήματος διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας. Σε κάθε περίπτωση ο εκσυγχρονισμός αυτός θα πρέπει να περιλαμβάνει τη βελτίωση της διαδικασίας κατοχύρωσης και προστασίας καινοτομιών με την ενίσχυση των συμβουλευτικών Υπηρεσιών Μιας Στάσης του ΟΒΙ καθώς και με την επιτάχυνση του απαιτούμενου χρόνου για την κατοχύρωση ευρεσιτεχνιών.

1.3. Θεσμικό πλαίσιο ενίσχυσης των επενδύσεων

Αναφορικά με το θεσμικό πλαίσιο ενίσχυσης των επενδύσεων η Ο.Κ.Ε. επισημαίνει τα ακόλουθα:

- Η ορθή κατανομή των κρατικών ενισχύσεων σε στρατηγικούς για την εθνική οικονομία τομείς, προσλαμβάνει ιδιαίτερη σημασία κάτω από το πρίσμα της σημερινής συγκυρίας, όπου οι δυνατότητες για την ενίσχυση νέων επενδύσεων είναι περιορισμένες.

- Η προσέλκυση επενδύσεων είναι αποτέλεσμα μιας ολοκληρωμένης προσπάθειας με κύριους άξονες την επιχειρηματικότητα και τη δημιουργία φιλικού επενδυτικού κλίματος, τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό και δεν είναι δυνατόν να στηριχθεί απλά σε έναν επενδυτικό νόμο. Επιπλέον του επενδυτικού νόμου, απαιτείται η επικαιροποίηση και συμπλήρωση των θεσμών και διαδικασιών στα επιμέρους συστήματα που συνθέτουν το πλαίσιο επενδύσεων, συμπεριλαμβανομένης της χωροθέτησης, της αδειοδότησης, των υποδομών και των δομών υποστήριξης.

- Η οικονομική ανάπτυξη και η ενίσχυση των επενδύσεων πρέπει να συνδέεται απαραίτητα και με την στήριξη της απασχόλησης.

- Η αξιολόγηση των επενδυτικών σχεδίων προς ένταξη στους εκάστοτε αναπτυξιακούς νόμους πρέπει να βασίζεται σε στοχευμένα κριτήρια που αφορούν αφενός στη φερεγγυότητα του επενδυτικού φορέα και αφετέρου στο αναμενόμενο αναπτυξιακό αποτέλεσμα, προσμετρώντας μάλιστα ιδιαίτερα τα πολλαπλασιαστικά οφέλη που αναμένεται να προκύψουν από τις επενδύσεις.

- Νομοσχέδια ενίσχυσης των επενδύσεων μετά από αξιολόγηση του προηγούμενου θεσμικού πλαισίου, άμεσα εφαρμοστέα και όχι εξαρτώμενα από μεγάλο αριθμό Υπουργικών – Κοινών Υπουργικών – Προεδρικών αποφάσεων που τελικά τα καθιστούν ανενεργά.

1.4. Μεταχείριση των μεγάλων επενδυτικών σχεδίων

Αναφορικά με την ειδική «προνομιακή» μεταχείριση των μεγάλων επενδυτικών σχεδίων λόγω της σημασίας τους για την ανάπτυξη η ΟΚΕ επισημαίνει:

- Ιδιαίτερα χρήσιμη είναι η νομοθετική πρόβλεψη ειδικής ταχύρρυθμης διαδικασίας για την προώθηση των μεγάλων έργων, καθώς σήμερα η υλοποίηση επενδυτικών σχεδίων είναι υψίστης σημασίας, λόγω της δυσμενούς οικονομικής συγκυρίας που αντιμετωπίζει η χώρα μας.

- Βέβαια, εξίσου αναγκαίο είναι να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά και οι δυσκολίες που συναντώνται στην υλοποίηση των μικρότερου ύψους επενδύσεων γιατί και αυτές είναι απολύτως απαραίτητες για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της χώρας.

- Σαφώς υπάρχει ανάγκη για αποτελεσματικούς κανόνες ταχείας προώθησης των μεγάλων δημοσίων και ιδιωτικών επενδύσεων. Ωστόσο, η επιδίωξη της αποτελεσματικότητας πρέπει να υπηρετείται με πρόσφορους και ασφαείς κανόνες, ώστε οι σχετικές νομοθετικές πρωτοβουλίες να είναι βιώσιμες και ανθεκτικές στις νομικές αμφισβητήσεις που ενδέχεται να εγερθούν στο στάδιο της εφαρμογής. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να επιδιώκεται η ασφάλεια δικαίου των ίδιων των επενδύσεων.

- Οι παρεκκλίσεις από τους ισχύοντες όρους και περιορισμούς δόμησης κλπ. εντός εγκεκριμένων σχεδίων πόλεων θα πρέπει να μην έρχονται σε αντίθεση με το «πολεοδομικό κεκτημένο», ενώ ακόμα και αν δεν υπάρχει πρόβλημα με το πολεοδομικό κεκτημένο, θα πρέπει να έχουν διερευνηθεί οι επιπτώσεις τους.

- Η παρέμβαση στις αδειοδοτικές διαδικασίες, προκειμένου να είναι βιώσιμη και λυσιτελής, πρέπει να συμπεριλάβει τουλάχιστον τα εξής:

- ι) Τη συγχώνευση/ενοποίηση επιμέρους αδειών και εγκρίσεων, όπου αυτό είναι δυνατό και αναγκαίο, με σκοπό την εξοικονόμηση χρόνου και διοικητικών πόρων.

- ιι) Τη δημιουργία, κατά το πρότυπο της Ολυμπιακής νομοθεσίας, ειδικών υπηρεσιών στην κεντρική διοίκηση (υπουργεία) για την αδειοδότηση των στρατηγικών επενδύσεων, ώστε να διασφαλίζεται η ενιαία και ομοιογενής αντιμετώπιση παρόμοιων υποθέσεων και να επιταχύνονται ουσιαστικά οι σχετικές αδειοδοτικές διαδικασίες.

ιι) Την τυποποίηση και μείωση των δικαιολογητικών που απαιτούνται για την έκδοση των επιμέρους αδειών και εγκρίσεων, καθώς και την παροχή δυνατότητας ηλεκτρονικής υποβολής τους και παρακολούθησης της πορείας αδειοδότησης.

1.5. Λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος

Αναφορικά με τη λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος και καθώς η αγορά ασφυκτιά από την έλλειψη ρευστότητας, η Ο.Κ.Ε. επισημαίνει ότι:

- η διασφάλιση της σταθερότητας του είναι κρίσιμης σημασίας. Βέβαια, εκτός της παροχής ρευστότητας στις Τράπεζες, εκείνο που πρέπει να διασφαλισθεί είναι ότι η ρευστότητα αυτή θα μεταφέρεται τελικά στην αγορά.

- Ιδιαίτερα υψηλή είναι η σημασία του εποπτικού ρόλου της ΤτΕ για την ομαλή λειτουργία του τραπεζικού τομέα. Η ΤτΕ πρέπει να γίνει αποτελεσματικότερη στον εποπτικό της ρόλο, βοηθώντας τις ελληνικές τράπεζες να βελτιώσουν την ποιότητα των χαρτοφυλακίων τους και να μειώσουν το βαθμό έκθεσης τους σε επενδύσεις υψηλού κινδύνου.

- Η λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος θα πρέπει να υπηρετεί την βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη και να εναρμονίζεται με τα ισχύοντα στο εθνικό και Κοινοτικό δίκαιο.

1.6. Θεσμικό πλαίσιο διασφάλισης του ανταγωνισμού στην εσωτερική αγορά

Αναφορικά με το θεσμικό πλαίσιο διασφάλισης του ανταγωνισμού στην εσωτερική αγορά, βασική θέση της Ο.Κ.Ε. είναι ότι ο ελεύθερος ανταγωνισμός επηρεάζει θετικά τόσο την λειτουργία των επιχειρήσεων, όσο και την «καθημερινότητα» των πολιτών με την έννοια του επίπεδου τιμών και ποιότητας των προϊόντων. Μέχρι σήμερα οι μηχανισμοί παρέμβασης της Πολιτείας σε καταστάσεις στρεβλού ή περιορισμένου ανταγωνισμού δεν έχουν λειτουργήσει αποτελεσματικά. Τέτοιες καταστάσεις, όπου παρατηρούνται, έχουν δυσμενείς συνέπειες για α) τις υγιώς ανταγωνιζόμενες επιχειρήσεις, β) τις ασθενέστερες επιχειρήσεις και γ) τους τελικούς αποδέκτες των παρεχόμενων αγαθών και υπηρεσιών, τους καταναλωτές.

Στη βάση των προαναφερομένων επισημαίνονται τα ακόλουθα:

- Μια αποτελεσματική πολιτική ελεύθερου ανταγωνισμού, κατ' εφαρμογή του κοινοτικού και του εθνικού δικαίου, θα πρέπει να περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τη συστηματική έρευνα και την πρόληψη (ή την επιβολή κυρώσεων) για αντιανταγωνιστικές συμπεριφορές, και την πρόληψη ή την αντιμετώπιση αντιανταγωνιστικών δομών και κανόνων της αγοράς σε σημαντικούς τομείς της οικονομίας.

- Η αυτονομία και αποτελεσματικότητα της Επιτροπής Ανταγωνισμού είναι προϋπόθεση για την αντιμετώπιση του υψηλού ελλείμματος ανταγωνισμού που διαπιστώνεται στις εγχώριες αγορές προϊόντων και υπηρεσιών.

- Οι διατάξεις περί συμπράξεων, συγκεντρώσεων και καταχρηστικών πρακτικών, καθώς και η ενίσχυση της αποτρεπτικής ισχύος των υφιστάμενων αλλά και των νέων αυστηρότερων κυρώσεων, πρέπει να είναι όσο το δυνατόν σαφέστερες, προκειμένου να υπάρχει ασφάλεια δικαίου, ίση μεταχείριση και διαφάνεια στην αντιμετώπιση των επιχειρήσεων.

- Ο έλεγχος των συγκεντρώσεων πρέπει να γίνεται κατά τρόπο που να μην προσκρούει στην αδήριτη ανάγκη μεγέθυνσης των μικρών, σε σύγκριση με τους ανταγωνιστές, ελληνικών επιχειρηματικών μονάδων και της προσέλκυσης ξένων επενδύσεων στη χώρα μας.

- Σκόπιμο κρίνεται η Επιτροπής Ανταγωνισμού να επιλέγει την εξέταση συγκεκριμένων υποθέσεων, κατά προτεραιότητα, λαμβάνοντας υπόψη τα κριτήρια του δημόσιου συμφέροντος, τις εκτιμώμενες επιπτώσεις στον ανταγωνισμό και την προστασία του καταναλωτή (ποσοτικοποίηση των ανωτέρω κριτηρίων), όπως ακριβώς προβλέπεται και στο πρόσφατα ψηφισθέν Νομοσχέδιο.

- Η αποτελεσματικότητα της Επιτροπής Ανταγωνισμού σε μεγάλο βαθμό εξαρτάται από την ποσοτική και ποιοτική επάρκεια της σε ανθρώπινο δυναμικό και την ορθολογική αναδιάρθρωση των διαδικασιών και του τρόπου λειτουργίας της. Το έργο της Επιτροπής Ανταγωνισμού δεν θα πρέπει να προσαρμόζεται στις εκάστοτε δυνατότητες της, αλλά στις συνεχώς αυξανόμενες ανάγκες των καταναλωτών και των επιχειρήσεων. Στην Ολομέλεια της Επιτροπής πρέπει να μετέχουν ως τακτικά μέλη και εκπρόσωποι των κοινωνικών εταίρων, της Ο.Κ.Ε. και μεγάλων κοινωνικών ομάδων, τις οποίες αφορά η λειτουργία της, όπως π.χ. αγρότες

και καταναλωτές και ειδικότερα στους τελευταίους θα πρέπει να διασφαλιστεί και η συμμετοχή εκπροσώπου από τον τρίτοβάθμιο φορέα εκπροσώπησης των ατόμων με αναπηρία και των οικογενειών τους εξαιτίας των ειδικών και εξειδικευμένων προβλημάτων που αυτοί αντιμετωπίζουν.

1.7. Άνοιγμα των κλειστών επαγγελμάτων

Αναφορικά με το άνοιγμα των κλειστών επαγγελμάτων βασική θέση της ΟΚΕ είναι ότι η οποιαδήποτε ρύθμιση ή η οποιαδήποτε άρση ρύθμισης για μία επαγγελματική ομάδα οφείλει πρώτιστα να πληρεί τις αρχές του υγιούς ανταγωνισμού και να διασφαλίζει την άμεση, πλήρη και ποιοτική κάλυψη των αναγκών του κοινωνικού συνόλου.

Η οποιαδήποτε μεταρρύθμιση πρέπει να είναι από την αρχή απολύτως συγκεκριμένη. Στην αντίθετη περίπτωση, πέρα από τις καθυστερήσεις που αυτό συνεπάγεται, δημιουργείται και ένα τοπίο ασάφειας στην αγορά με ότι αυτό σημαίνει για τους επαγγελματίες που εμπλέκονται, αλλά και τους πολίτες που είναι χρήστες των συγκεκριμένων υπηρεσιών.

1.8. Αναδιοργάνωση των ΔΕΚΟ

Αναφορικά με τις νομοθετικές ρυθμίσεις για την αναδιοργάνωση των ΔΕΚΟ η Ο.Κ.Ε. έχει επισημάνει ότι οι όποιες μεταρρυθμίσεις δεν θα πρέπει να διέπονται κατά κύριο λόγο από μία στενή οικονομική λογική αλλά θα πρέπει να εξυπηρετούν εξίσου την ποιότητα του προσφερόμενου έργου και τον κοινωνικό χαρακτήρα των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Όσον αφορά τα εργασιακά θέματα και τις μετατάξεις προσωπικού στις ΔΕΚΟ η ΟΚΕ έχει επισημάνει ότι αυτές δεν θα πρέπει να διέπονται από μία «οριζόντια» λογική αλλά θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους τις ιδιαιτερότητες κάθε τομέα. Επίσης θα πρέπει να βασίζονται στην ανάπτυξη επιχειρησιακών σχεδίων, τα οποία θα καθορίζουν τις ανάγκες των υπό αναδιοργάνωση υπηρεσιών και θα οδηγούν σε νέα οργανογράμματα. Ειδικά για τους εργαζόμενους με αναπηρία και τους εργαζόμενους που διαπιστωμένα έχουν στη φροντίδα τους άτομα με αναπηρία, θα

πρέπει να ληφθούν διακριτά μέτρα διασφάλισης των θέσεων εργασίας τους (υποχρεωτική παραμονή ή καθεστώς μετατάξεων κ.λπ.).

1.9. Πρόγραμμα αποκρατικοποιήσεων

Τέλος, και αναφορικά με το πρόγραμμα των αποκρατικοποιήσεων, θέση της ΟΚΕ είναι ότι για να επιτευχθεί η ουσιαστική αξιοποίηση της δημόσιας περιουσίας θα πρέπει ολοκληρωμένα και με αναπτυξιακό χαρακτήρα να εκπονηθεί ένα συνολικό σχέδιο αξιοποίησης της. Ενας τόσο σημαντικός αναπτυξιακός πόρος δεν είναι δυνατόν να αντιμετωπίζεται μόνο στο πλαίσιο μιας καθαρά “τεχνοκρατικής” διαδικασίας αποτίμησης προκειμένου να πληρωθεί ένα τμήμα του συνεχώς διογκούμενου χρέους. Είναι επιβεβλημένο να συμπεριληφθεί και η συνισταμένη της παραγωγικής αξιοποίησης του δημόσιου πλούτου, με ότι αυτό συνεπάγεται, προκειμένου να μην χάσει η εθνική οικονομία μια ισχυρή βάση παραγωγικής ανασυγκρότησης τώρα και στο μέλλον.

2. ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι ακόμα και σε έκτακτες περιστάσεις, όπως η παρούσα κρίση, η φορολογική πολιτική πρέπει να υπηρετεί συγκεκριμένους στόχους:

α. Εξασφάλιση των αναγκών δημοσιονομικών πόρων ώστε να διασφαλίζεται η βιωσιμότητα των δημοσίων οικονομικών και να είναι δυνατή η άσκηση αποτελεσματικής αναπτυξιακής και κοινωνικής πολιτικής.

β. Αναδιανομή του εισοδήματος υπέρ των ασθενέστερων στρωμάτων μέσα από μια δίκαιη κατανομή των φορολογικών βαρών.

γ. Δημιουργία σταθερού και ευνοϊκού κλίματος για νέες επενδύσεις.

Πάγιες θέσεις της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για το φορολογικό σύστημα οι οποίες έχουν εκφρασθεί σε σειρά Γνωμοδοτήσεων της επί διαφόρων φορολογικών νομοσχεδίων αφορούν στην ανάγκη:

- Δημιουργίας ενός σταθερού και απλού φορολογικού πλαισίου με ξεκάθαρους κανόνες, το οποίο θα να είναι πλήρως κατανοητό τόσο από τους φορολογούμενους, όσο και από τους ελεγκτικούς μηχανισμούς. Οι συνεχείς αλλαγές δεν βοηθούν κανέναν, εμποδίζουν τη δημιουργία φορολογικής συνείδησης

και κυρίως δεν δημιουργούν ευνοϊκό κλίμα για την επιχειρηματικότητα και την προσέλκυση νέων επενδύσεων.

- Ενίσχυσης του αναπτυξιακών χαρακτηριστικών της φορολογικής πολιτικής. Ο καθαρά εισπρακτικός χαρακτήρας των φορολογικών μέτρων δεν στηρίζει την ανάπτυξη μακροπρόθεσμα, δεν βοηθά στην βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, ούτε στην προσέλκυση νέων επενδύσεων.

- Σχεδιασμός φορολογικών κινήτρων για την προώθηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας των ατόμων με αναπηρία και των γονέων και νομίμων κηδεμόνων τους όσο και για την πρόσληψη ατόμων με αναπηρία σε μικρές ιδιωτικές επιχειρήσεις.

- Δίκαιης κατανομής του φορολογικού βάρους, ανάλογα με τη πραγματική φοροδοτική ικανότητα των πολιτών και έμφαση στην ανακατανομή του εισοδήματος υπέρ των ασθενέστερων. Οι φορολογικές απαλλαγές θα πρέπει να πάψουν να χρησιμοποιούνται ως μέσο ενίσχυσης συγκεκριμένων πληθυσμιακών ομάδων. Όταν υπάρχει ανάγκη τέτοιας ενίσχυσης, θα πρέπει να ακολουθείται συγκεκριμένη επιδοματική πολιτική και όχι πολιτική φοροαπαλλαγών που οδηγεί σε στρεβλώσεις και δυσχεραίνει το δημοσιονομικό προγραμματισμό.

- Διασφάλισης της προοδευτικότητας της φορολογίας και σύνδεση της φορολογικής επιβάρυνσης με τη φοροδοτική ικανότητα του κάθε πολίτη. Σε αυτήν την κατεύθυνση απαιτείται ο αντικειμενικός υπολογισμός του πρόσθετου κόστους που δημιουργείται για την κάλυψη των αναγκών που απορρέουν από την αναπηρία.

- Βελτίωσης της σχέσης άμεσων – έμμεσων φόρων, καθώς οι έμμεσοι φόροι δεν διαφοροποιούνται ανάλογα με το εισόδημα, επομένως δεν ευνοούν τη φορολογική δικαιοσύνη.

- Ενδυνάμωσης της αντικειμενικότητας των διαδικασιών ελέγχου και σύνδεσης των προστίμων και προσαυξήσεων με ουσιαστικές παραβιάσεις της φορολογικής νομοθεσίας, και όχι με παρατυπίες που καμία ουσιαστική παρανομία δεν υποκρύπτουν. Το σύστημα της αξιολόγησης των ελέγχων θα πρέπει να βασίζεται όχι μόνο σε ποσοτικά, αλλά και σε ποιοτικά κριτήρια.

- Ενίσχυσης της διαφάνειας και της αξιοκρατίας στη στελέχωση των

ελεγκτικών μηχανισμών. Η τοποθέτηση σε τέτοιες κρίσιμες θέσεις θα πρέπει να προϋποθέτει εξονυχιστική καταγραφή της περιουσιακής κατάστασης του τοποθετούμενου και τακτική παρακολούθηση της μετέπειτα εξέλιξής της.

- Συνδυασμένης ενεργοποίησης των φορολογικών μηχανισμών και των μηχανισμών του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας, του Ι.Κ.Α. και του ΟΑΕΔ προς την κατεύθυνση αξιοποίησης όλων των στοιχείων για τον έλεγχο της φοροδιαφυγής και της καταπολέμησης της αδήλωτης εργασίας. Είναι γνωστό ότι ένα σημαντικό μέρος της φοροδιαφυγής στη χώρα μας συνδυάζεται με το φαινόμενο της αδήλωτης εργασίας.

- Συσχέτισης του κόστους της φορολογίας με το αναμενόμενο όφελος, ώστε οι πολίτες αφενός να αποκτήσουν φορολογική συνείδηση και αφετέρου να γίνουν ενεργά υποκείμενα στην προσπάθεια περιστολής της φοροδιαφυγής.

Υπό τις παρούσες συνθήκες, απόλυτη προτεραιότητα της δημοσιονομικής πολιτικής πρέπει να είναι η αντιμετώπιση του προβλήματος της εκτεταμένης φοροδιαφυγής. Λόγω της ύφεσης, η περαιτέρω λήψη ταμειακών μέτρων θα έχει ελάχιστη απόδοση και δυσανάλογο κοινωνικό κόστος. Η ΟΚΕ τονίζει ότι η πραγματική οικονομία δεν μπορεί να απορροφήσει νέες φορολογικές επιβαρύνσεις. Αντίθετα, αυτό που προέχει είναι η καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και η αύξηση των φορολογικών εσόδων. Ως εκ τούτου απαιτείται:

- άμεση εφαρμογή των ρυθμίσεων για την αναδιοργάνωση και την ενίσχυση των ελεγκτικών μηχανισμών,

- εφαρμογή του πόθεν έσχες για όλους,

- αξιοποίηση των πληροφοριακών συστημάτων,

- καθολικές διασταυρώσεις δηλωθέντος εισοδήματος και καταθέσεων φυσικών προσώπων, και

- αποφασιστική εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας, χωρίς πιασγυρίσματα και εξαιρέσεις

Οι πλέον πρόσφατες προτάσεις της Ο.Κ.Ε. για τη φορολογία, όπως διατυπώθηκαν κατά τη γνωμοδότηση¹ επί του τελευταίου φορολογικού νομοσχεδίου είναι οι εξής:

¹ Γνώμη Νο 255, «Καταπολέμηση της Φοροδιαφυγής, Αναδιάρθρωση των Φορολογικών Υπηρεσιών και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Οικονομικών», Μάρτιος 2011.

α) Άμεση υλοποίηση της κατάργησης του Κ.Β.Σ. και αντικατάσταση του ποινολογίου με την μορφή του ανεξάρτητου νομοθετήματος που υπάρχει σήμερα.

β) Κατάργηση του πόθεν έσχες των προσωρινών ταμειακών διευκολύνσεων των εταίρων προς τα Ταμεία των επιχειρήσεων και μείωση του χαρτοσήμου δανεισμού σε 1%, όπως είναι και στην αύξηση κεφαλαίου.

γ) Θεσμοθέτηση του λεγόμενου «συμβουλευτικού ελέγχου» που αφορά στην παροχή συμβουλών προς τους νέους επιχειρηματίες από τα ελεγκτικά όργανα (π.χ. του ΣΔΟΕ).

δ) Δημιουργία «Κώδικα Φορολογικού Ελέγχου» με αντικειμενικά κριτήρια.

ε) Δημιουργία «Κεντρικού Πληροφοριακού Μηχανογραφικού Συστήματος» με κέντρο την Γ.Γ.Π.Σ., και μέσω του Α.Φ.Μ., όπου θα καταλήγουν ηλεκτρονικά όλες οι Υπηρεσίες.

στ) Δημόσια επιβράβευση των φορολογικά νόμιμων επιχειρήσεων και η συμπερίληψη της φορολογικής νομιμότητας στα κριτήρια ποιότητας των επιχειρήσεων

2. ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Η δημόσια διοίκηση πρέπει να αποτελεί το κατάλληλο εργαλείο για την υλοποίηση των πολιτικών που αποφασίζει η δημοκρατικά συντεταγμένη Πολιτεία με διπλό στόχο: από τη μια μεριά, να βελτιώνει το βιοτικό επίπεδο των πολιτών της, να αναβαθμίζει την ποιότητα ζωής τους και να διασφαλίζει τα ατομικά τους δικαιώματα και από την άλλη, να προάγει τις σχέσεις και τη συνεργασία της χώρας με τις άλλες χώρες και τους διεθνείς οργανισμούς.

Η Ο.Κ.Ε. έχει επισημάνει μία σειρά επί μέρους επιδιώξεων που αποτελούν και τα μέσα υλοποίησής για την επίτευξη του ευρύτερου αυτού στόχου:

1. Βασικό γνώρισμα μιας σύγχρονης δημόσιας διοίκησης πρέπει να είναι ο επιτελικός προγραμματισμός, συνοδευόμενος από μια συνέχεια στη λειτουργία της.

2. Η διοίκηση πρέπει να είναι φιλική προς τον πολίτη και προσβάσιμη από αυτόν.

3. Η λειτουργία της διοίκησης πρέπει να είναι αποκεντρωμένη προκειμένου οι αποφάσεις να ανταποκρίνονται περισσότερο στις πραγματικές ανάγκες και να έχουν ρεαλιστικότερες προοπτικές υλοποίησης.

4. Οι αρμοδιότητες της διοίκησης και οι διαδικασίες λειτουργίας της πρέπει να διέπονται από σαφήνεια και απλότητα.

5. Οι εργαζόμενοι στη δημόσια διοίκηση θα πρέπει να έχουν ικανοποιητικές συνθήκες εργασίας και αμοιβής, κίνητρα για ανέλιξη και περιθώρια για ανάληψη πρωτοβουλιών. Σ' αυτή την κατεύθυνση θα πρέπει να υπάρξει ευρεία εφαρμογή των «εύλογων προσαρμογών» που προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία – Ν.3304/2005 - προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι τυχόν δυσκολίες που αντιμετωπίζουν εργαζόμενοι με αναπηρία κατά την άσκηση της εργασίας τους.

6. Η διαφάνεια πρέπει να είναι αναπόσπαστο χαρακτηριστικό της δημόσιας διοίκησης σε ό,τι αφορά τόσο τις ακολουθούμενες πολιτικές, όσο και τις οικονομικές πτυχές της λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης και να συνδυάζεται με τη λογοδοσία όπου γίνεται διαχείριση δημόσιου χρήματος.

Η Ο.Κ.Ε. έχει κατ' επανάληψη αναφερθεί στα χρόνια προβλήματα της δημόσιας διοίκησης και έχει διατυπώσει την ανάγκη αναδιάρθρωσης και εκσυγχρονισμού του δημόσιου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα. Ειδικότερα, η εφαρμοζόμενη πολιτική θα πρέπει να στοχεύει στην αντιμετώπιση της χαμηλής παραγωγικότητας, στη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών και στη μείωση της γραφειοκρατίας, μείωση η οποία αποτελεί προϋπόθεση για τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και γενικότερα για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας. Στην κατεύθυνση αυτή, η Ο.Κ.Ε. θεωρεί απαραίτητες τις ακόλουθες παρεμβάσεις:

- καθολική εφαρμογή ενός αξιοκρατικού συστήματος προσλήψεων και επανεξέταση του ήδη υφιστάμενου συστήματος προσλήψεων (Ν.2643/1998) ατόμων με αναπηρία στο δημόσιο τομέα λόγω των σοβαρών αδυναμιών και προβλημάτων που παρουσιάζει .

- εφαρμογή ολοκληρωμένης πολιτικής διαχείρισης του ανθρώπινου δυναμικού η οποία θα περιλαμβάνει: αξιολόγηση και αξιοποίηση του υφιστάμενου προσωπικού, ορθολογική κατανομή του ανά υπηρεσία, αύξηση της αποδοτικότητας και της παραγωγικότητας του, καλύτερη διασύνδεση ειδικότητας και αντικειμένου

εργασίας, ανάπτυξη ενός αντικειμενικού και βιώσιμου συστήματος προσδιορισμού νέων αναγκών σε ανθρώπινους πόρους στο πλαίσιο ενός συνολικού και ολοκληρωμένου προγραμματισμού.

- Εισαγωγή διαδικασιών προγραμματισμού και στοχοθεσίας για κάθε υπηρεσιακή μονάδα.

- Καθιέρωση διαδικασιών αξιολόγησης της επίτευξης του προγραμματισμού και των στόχων από κάθε υπηρεσία.

- Επανακαθορισμός των οργανικών θέσεων σε κάθε υπηρεσία με βάση τις σύγχρονες και αντικειμενικές ανάγκες.

- Μεγαλύτερη ευχέρεια κατανομής και ανακατανομής των εγκεκριμένων δαπανών ενός Υπουργείου.

- Καθιέρωση του θεσμού των υπηρεσιακών επί θητεία γενικών και ειδικών γραμματέων με αξιοκρατικές διαδικασίες επιλογής.

- Παροχή κινήτρων προς τον πολίτη για να κάνει χρήση των νέων τεχνολογιών στην επαφή του με τη Δημόσια Διοίκηση, με ταυτόχρονη διασφάλιση της προσβασιμότητας των τεχνολογιών αυτών και από τους πολίτες με αναπηρία.

- Αναβάθμιση της συμμετοχής των στελεχών της Δημόσιας Διοίκησης στις ευρωπαϊκές διαδικασίες διαμόρφωσης πολιτικών.

- Εφαρμογή της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να σημειωθεί η ψήφιση του Νόμου-Πλαισίου για την Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση (Ν.3979/2011), οποία αποτελεί μία πολύ σημαντική νομοθετική πρωτοβουλία που θα συμβάλλει σημαντικά στην αναδιοργάνωση της δημόσιας διοίκησης με στόχο την αυτοματοποίηση των διαδικασιών και των συναλλαγών της.

Τέλος πάγια θέση της Ο.Κ.Ε. είναι ότι οι όποιες μεταρρυθμίσεις στο δημόσιο τομέα, όσο επείγουσες και αν είναι, πρέπει να στηρίζονται σε ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα οργανωτικής και λειτουργικής ανασυγκρότησης του κράτους με συγκεκριμένους και μακροπρόθεσμους στόχους που δημιουργεί οικονομίες κλίμακας και δεν εκμηδενίζει την κοινωνική και ποιοτική διάσταση των παρεχόμενων υπηρεσιών.

3. ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ – ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Πάγιες θέσεις της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την αγορά εργασίας και την απασχόληση οι οποίες έχουν εκφρασθεί σε σειρά Γνωμοδοτήσεων της επί διαφόρων εργασιακών νομοσχεδίων αφορούν είναι οι ακόλουθες:

- Η καταπολέμηση της ανεργίας και ο περιορισμός της αδήλωτης απασχόλησης θα πρέπει να αποτελέσουν στρατηγικούς στόχους της εθνικής πολιτικής και των δράσεων για την απασχόληση. Η επίτευξη τους προϋποθέτει μία αναπτυξιακή πολιτική με επίκεντρο τη δημιουργία νέων και ποιοτικών θέσεων εργασίας, καθώς και την άρση όλων των περιορισμών ώστε να μπορούμε να μιλάμε για μία αγορά εργασίας ανοιχτή σε όλους, χωρίς αποκλεισμούς και χωρίς εργαζόμενους πρώτης και δεύτερης κατηγορίας με ιδιαίτερη στόχευση στις ομάδες του πληθυσμού που κινδυνεύουν με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας, όπως είναι τα άτομα με αναπηρία.

- Η ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των πολιτικών απασχόλησης απαιτεί εξειδίκευση των γενικών στόχων και ποσοτικοποίηση τους στη βάση των χαρακτηριστικών και των αναγκών της ελληνικής οικονομίας σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο. Οι πολιτικές απασχόλησης θα πρέπει να σχεδιάζονται, να υλοποιούνται, να παρακολουθούνται και να αξιολογούνται και με τη συνεργασία και ενεργό συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων.

- Η ανάδειξη της γνώσης σε μια από τις κύριες παραγωγικές δυνάμεις της σύγχρονης κοινωνίας έχει σαν αποτέλεσμα την ανάδειξη των ζητημάτων της εκπαιδευτικής πολιτικής, και της σύζευξης της εκπαίδευσης/κατάρτισης με τις πραγματικές ανάγκες της ελληνικής οικονομίας και αγοράς εργασίας ως πρωτεύουσας σημασίας. Είναι ανάγκη να υπάρξει μια διαχρονική πολιτική κατάρτισης η οποία θα βασίζεται στην κοινωνική συναίνεση και θα ανταποκρίνεται στις σύγχρονες ανάγκες της οικονομίας και της κοινωνίας

- Η δια βίου μάθηση πρέπει να αποτελεί βασική προτεραιότητα της εθνικής αναπτυξιακής πολιτικής. Η αναβάθμιση του ανθρώπινου κεφαλαίου είναι από τους βασικότερους παράγοντες που δύνανται να συμβάλουν στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της απασχόλησης στο πλαίσιο της αειφόρου και βιώσιμης ανάπτυξης, στην ενδυνάμωση της κοινωνικής συνοχής και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών. Οι ανισότητες στα εργασιακά προσόντα συνδέονται στενά με την ανισότητα στην κατανομή του εισοδήματος, ενώ οι χαμηλές δεξιότητες

συνδέονται στενά με περιορισμένες επαγγελματικές προοπτικές και χαμηλές αμοιβές.

Όσον αφορά στη σημερινή συγκυρία άποψη της Ο.Κ.Ε. είναι ότι θα πρέπει να εφαρμοσθεί άμεσα ένα σχέδιο ανάκαμψης για τη διατήρηση των θέσεων εργασίας με επίκεντρο τις δημόσιες επενδύσεις, τη στήριξη των επιχειρήσεων, τις ενεργές πολιτικές της αγοράς εργασίας, την προστασία των ανέργων και των πιο ευάλωτων κοινωνικά ομάδων (π.χ. ατόμων με αναπηρία, γονείς και νόμιμοι κηδεμόνες ατόμων με αναπηρία κ.λπ.) και επενδύσεις σε τομείς και κλάδους που έχουν ιδιαίτερη δυναμική. Συγκεκριμένα προτείνεται:

- *Αύξηση των πόρων που διατίθενται για τις παθητικές πολιτικές απασχόλησης*

Η ΟΚΕ θεωρεί ότι θα πρέπει να ληφθούν άμεσα μέτρα για τον περιορισμό των επιπτώσεων της κρίσης στην κοινωνική συνοχή, στη βάση μίας ολοκληρωμένης στρατηγικής η οποία θα αντιμετωπίζει από κοινού την ανεργία και την φτώχεια. Είναι αναγκαίο να διαμορφωθεί ένα νέο πλαίσιο προστασίας των ανέργων με την αύξηση των επιδομάτων ανεργίας και την επιμήκυνση της περιόδου παραχώρησης τους που θα τους εξασφαλίζει ένα αποδεκτό επίπεδο διαβίωσης.

- *Βελτίωση της αποτελεσματικότητας των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης και ουσιαστική καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας*

Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι χρειάζεται να διαμορφωθεί άμεσα ένα δυναμικό και ολοκληρωμένο σύστημα εκτίμησης και πρόβλεψης των αναγκών σε ειδικότητες και δεξιότητες, με τη συμμετοχή των επιχειρήσεων και σε συνδυασμό με τις πολιτικές και τις εκτιμήσεις για διαρθρωτικές αλλαγές στην οικονομία και την απασχόληση. Όσον αφορά στο Ν.3789/2010 μεταξύ των βασικών παρατηρήσεων της ΟΚΕ περιλαμβάνονται και οι ακόλουθες: i) Η μετάθεση αρμοδιοτήτων και δράσεων δια βίου μάθησης στο περιφερειακό και στο επίπεδο των δήμων θα πρέπει να συνοδευθεί και από τους αναγκαίους δημόσιους πόρους και ii) θα πρέπει να οριοθετηθούν με σαφήνεια οι αρμοδιότητες των όργανων που θεσμοθετούνται (Εθνική Σύνοδος Δια Βίου Μάθησης, Εθνικό Συμβούλιο Δια Βίου Μάθησης, Διαρκής Διάσκεψη Γενικής Εκπαίδευσης Ενηλίκων, Επιτροπή Παρακολούθησης του Προγράμματος Εφαρμογής) και οι σχέσεις τους με τα όργανα διοίκησης του

συστήματος (Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης, Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων).

- *Επαναπροσδιορισμός των πολιτικών για την εκπαίδευση και την έρευνα*

Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι η υστέρηση της χώρας στην εκπαίδευση, την έρευνα και την καινοτομία, πρέπει να αντιμετωπιστεί κύρια με την ανάδειξη και εφαρμογή δημοσίων στρατηγικών στους τομείς αυτούς. Η καθήλωση των δαπανών για τη δημόσια εκπαίδευση και την έρευνα και η προσέγγιση της ερευνητικής πολιτικής από τη σκοπιά της δημιουργίας μιας αγοράς ερευνητικών προγραμμάτων η οποία, επιπρόσθετα, σε μικρό βαθμό συνδέεται με τις ανάγκες των επιχειρήσεων, αποτελούν τις βασικές αιτίες της καθυστέρησης που σημειώνεται στη χώρα μας σε ότι αφορά την μετάβαση στην οικονομία της γνώσης. Χρειάζεται επίσης να αναπροσανατολιστούν οι πολιτικές προώθησης της καινοτομίας στις επιχειρήσεις, από τις επιδοτήσεις μεμονωμένων επιχειρήσεων στη δημιουργία δομών στήριξης και διευκόλυνσης των εισροών νέας γνώσης, οι οποίες να βρίσκονται στη διάθεση του συνόλου των επιχειρήσεων.

- *Μέτρα στήριξης των παραγωγικών δραστηριοτήτων*

Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι το κράτος οφείλει να παρέμβει άμεσα και να στηρίξει σε μία πρώτη φάση όλες τις επιχειρήσεις, με έμφαση ωστόσο στις μικρές επιχειρήσεις, μέσα από φορολογικές ελαφρύνσεις και ενέργειες μείωσης του εργασιακού κόστους ώστε να διατηρηθούν οι θέσεις.

Επιπρόσθετα, απαιτούνται στοχευμένες ενέργειες στήριξης σε κλάδους και επιχειρήσεις που έχουν την δυνατότητα να παίξουν τον ρόλο του μοχλού εξόδου από την κρίση. Συγκεκριμένα είναι ορατή η ανάγκη πραγματοποίησης στρατηγικών επιλογών στον αγροτοδιατροφικό τομέα, στους τομείς της ενέργειας, της παραγωγής λογισμικού και μηχανημάτων υψηλής τεχνολογίας, της παραγωγής καινοτόμων παραδοσιακών προϊόντων καθώς και στους κλάδους του μετάλλου, του τουρισμού και της προσφοράς υπηρεσιών πολιτισμού, σε συνδυασμό με τις αντίστοιχες επιλογές για την εκπαίδευση, την έρευνα και την εν γένει υποστήριξη των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε αυτούς.

- *Ενίσχυση του κοινωνικού διαλόγου και διασφάλιση των ελεύθερων συλλογικών διαπραγματεύσεων και των συλλογικών συμβάσεων εργασίας*

Η σοβαρότητα της κρίσης και των σοβαρών προβλημάτων που αυτή προκαλεί στις επιχειρήσεις και τους εργαζόμενους απαιτεί την ενίσχυση του κοινωνικού διαλόγου και την διασφάλιση των ελεύθερων συλλογικών διαπραγματεύσεων και των συλλογικών συμβάσεων εργασίας σε όλα τα επίπεδα. Η συντονισμένη δράση και η αλληλεγγύη είναι βασικά στοιχεία στην προσπάθεια τους να διασφαλισθεί η ανάκαμψη της οικονομίας και η αύξηση της απασχόλησης.

Οι τελευταίες ρυθμίσεις για τις συλλογικές διαπραγματεύσεις και συγκεκριμένα οι προβλέψεις των Ν. 3845/10 και 4046/12 καθώς και η πράξη 6 του Υπουργικού Συμβουλίου του 2012 για τις ΣΣΕ θα πρέπει να αποσυρθούν. Τέτοιας μορφής παρεμβάσεις που ανατρέπουν το νομικό πλαίσιο των Συλλογικών Διαπραγματεύσεων και Συλλογικών Συμβάσεων έχουν καταστροφικές συνέπειες στην εύρυθμη λειτουργία της αγοράς εργασίας, στην προστασία των εργαζομένων και στην θεμελιώδη δράση των συνδικάτων και οδηγούν σε δυσβάστακτες περικοπές εισοδημάτων για τους εργαζόμενους.

Μέτρα όπως η ανατροπή της ιεράρχησης των ΣΣΕ μέσω της δυνατότητας απόκλισης των όρων τους, η κατίσχυση των επιχειρησιακών έναντι των κλαδικών ΣΣΕ, όταν είναι δυσμενέστερες, η κατάργηση της επέκτασης της εφαρμογής των ΣΣΕ, η μείωση του διαστήματος της μετενέργειας από έξι σε τρεις μήνες συντελούν στη μείωση της διαπραγματευτικής δύναμης των εργαζομένων και στην αποδυνάμωση των συνδικαλιστικών οργανώσεων διαταρράσσοντας βαθειά την εργασιακή ειρήνη.

Εξίσου αρνητικά αξιολογείται από την ΟΚΕ² και η ρύθμιση μέσω της οποίας δίνεται η δυνατότητα εκπροσώπησης και η ευθύνη σύναψης ΣΣΕ σε ομάδες εργαζομένων που δεν έχουν τα εχέγγυα νόμιμης λειτουργίας όπως οι συνδικαλιστικές οργανώσεις. Επιπρόσθετα η ΟΚΕ θεωρεί ότι θα πρέπει να αποκατασταθεί ο μηχανισμός των προνοιακών κοινωνικών παροχών που εδίδοντο μέσω του Οργανισμού Εργατικής Εστίας και Εργατικής Κατοικίας που αφορούσαν εκατοντάδες χιλιάδες χαμηλόμισθους εργαζόμενους και χρηματοδοτούντο αποκλειστικά από πόρους εργοδοτών και εργαζομένων.

Τέλος η Ο.Κ.Ε. επισημαίνει τα ακόλουθα:

- Αναφορικά με τα μέτρα που αφορούν στις ευέλικτες μορφές εργασίας, στην αύξηση του ορίου των ομαδικών απολύσεων, στη μείωση της αποζημίωσης έπειτα

² Όπως και από το Διεθνές Γραφείο Εργασίας

από ειδοποίηση καθώς και στις επιχειρησιακές συμβάσεις οι οποίες υπερισχύουν των κλαδικών, τα μέτρα αυτά δημιουργούν συνθήκες απορρύθμισης των εργασιακών σχέσεων χωρίς να τεκμηριώνονται - παρά μόνο γενικά - οι όποιες επιδράσεις τους στην επιχειρηματικότητα ή την ανάπτυξη και στην ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας. Η επίκληση της οικονομικής κρίσης ως αφορμή για την επέκταση ευέλικτων σχέσεων εργασίας συνιστά γεγονός που πρέπει να απασχολήσει εκτενέστερα τον δημόσιο διάλογο. Τέλος, σε κάθε δε περίπτωση, η επέκταση των ευέλικτων μορφών απασχόλησης θα πρέπει να συνοδευθεί από τη διασφάλιση ενός μίνιμουμ επιπέδου ασφάλειας μέσα από αποφασιστικές και αποτελεσματικές παρεμβάσεις για την προστασία των εργασιακών δικαιωμάτων.

- Απαιτούνται αποτελεσματικές ρυθμίσεις για την καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας η οποία τα τελευταία χρόνια αποτελεί εκτεταμένη κατάσταση στην αγορά εργασίας. Την παρούσα περίοδο η αδήλωτη εργασία έχει λάβει εκρηκτικές διαστάσεις και βρίσκεται σε απόλυτη συνάφεια με τη φοροδιαφυγή, την εισφοροδιαφυγή, την αδιαφάνεια και τη διαφθορά. Η ανασφάλιστη εργασία έχει σαν αποτέλεσμα ένα τμήμα της αγοράς εργασίας να λειτουργεί εκτός του υπάρχοντος θεσμικού πλαισίου και σε μεγάλο βαθμό όχι σύμφωνα με την εργατική και ασφαλιστική νομοθεσία. Οι συνθήκες αυτές πλήττουν το θεμελιώδες δικαίωμα του εργαζομένου στην ασφάλιση ενώ ταυτόχρονα στερούν πολύτιμους πόρους από τους ασφαλιστικούς φορείς της χώρας. Απαιτείται επομένως η άμεση εφαρμογή του Νόμου 3996/11 για το ΣΕΠΕ ο οποίος κινείται προς την σωστή κατεύθυνση. Απαιτείται επίσης και η βελτίωση του συστήματος ελέγχου της νομιμότητας των συνθηκών απασχόλησης και της τήρησης των νόμων για την υγεία και την ασφάλεια στους χώρους εργασίας, ώστε να περιοριστεί δραστικά ο δυϊσμός στην αγορά εργασίας και η διαιώνιση της ύπαρξης μιας αγοράς φτηνής και απροστάτευτης εργασίας.

- Ιδιαίτερα χρήσιμη θεωρείται η αξιολόγηση όλων των παρεμβάσεων στην αγορά εργασίας που σκοπό έχουν τόσο την συγκράτηση της ανεργίας, όσο και την αύξηση της απασχόλησης. Απαιτείται καταγραφή των δυσκολιών και των εμποδίων που παρουσιάζονται κατά τη φάση της υλοποίησής τους και ένταξής τους σε ένα συνολικό στρατηγικό σχέδιο για την απασχόληση, έτσι ώστε να

εξασφαλιστούν οι απαραίτητες συνέργιες μεταξύ τους και με αυτό τον τρόπο να επιτευχθεί μέγιστο όφελος υπέρ της απασχόλησης.

- Στο πεδίο των εργασιακών σχέσεων μία από τις μεγαλύτερες παρεμβάσεις που απαιτούνται είναι η απλούστευση και η κωδικοποίηση της εργατικής νομοθεσίας. Κατά γενική ομολογία, υπάρχει ανάγκη για την εξασφάλιση της εφαρμογής της εκάστοτε ισχύουσας νομοθεσίας, είτε με την πρόβλεψη ρυθμίσεων που αίρουν περιττές γραφειοκρατικές διαδικασίες, είτε με την βελτίωση της αποτελεσματικότητας των ελέγχων. Προς την κατεύθυνση αυτή, ένα πολύ σημαντικό βήμα προόδου θα συνιστούσε η δημιουργία «κέντρων άμεσης εξυπηρέτησης» (one stop shop).

5. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Η ανάπτυξη και η εφαρμογή μίας ολοκληρωμένης περιβαλλοντικής πολιτικής με κύριο στόχο όχι απλώς την προστασία και διατήρηση του περιβάλλοντος, αλλά και τη βέλτιστη αξιοποίηση της δομής και λειτουργίας του προς όφελος του ανθρώπου, αποτελεί άμεση προτεραιότητα. Βασικό χαρακτηριστικό μίας τέτοιας πολιτικής είναι η αναγνώριση της δυναμικής λειτουργίας των οικοσυστημάτων και η δυνατότητα αρμονικού συνδυασμού της περιβαλλοντικής προστασίας με την οικονομική ανάπτυξη.

Είναι επιτακτική ανάγκη η υιοθέτηση μιας σύγχρονης πολιτικής που θα εξασφαλίζει τόσο την προστασία των φυσικών οικοσυστημάτων, όσο και τη μελλοντική ανάπτυξη των ανθρώπινων δραστηριοτήτων με βιώσιμο τρόπο. Έχει αποδειχτεί ότι η βιώσιμη διαχείριση του περιβάλλοντος δημιουργεί θέσεις εργασίας με κοινωνική και περιβαλλοντική προστιθέμενη αξία και χρονική διάρκεια. Η απουσία της περιβαλλοντικής διάστασης από τις αναπτυξιακές πολιτικές είναι εκείνη που οδηγεί σε παραγωγικές δραστηριότητες οικονομικά και περιβαλλοντικά προβληματικές.

Αποτελεί κοινή θέση ότι η πρόληψη είναι πάντα οικονομικότερη και αποτελεσματικότερη της θεραπείας. Η αποκατάσταση μιας υποβαθμισμένης περιοχής είναι εξαιρετικά δύσκολη υπόθεση, και σε πολλές περιπτώσεις αδύνατη. Η μέχρι σήμερα απουσία ολοκληρωμένης πολιτικής για τη διαχείριση των φυσικών πόρων στη χώρα μας έχει συσσωρεύσει προβλήματα και αδιέξοδα τα οποία όμως

πλέον θα πρέπει να αντιμετωπισθούν. Η αντιμετώπιση όμως των προβλημάτων του φυσικού περιβάλλοντος δεν είναι υπόθεση μόνο της κεντρικής διοίκησης, αλλά και της ευαισθητοποίησης και ενεργού συμμετοχής της τοπικής κοινωνίας. Είναι γνωστό ότι το κράτος, λόγω πελατειακών σχέσεων και άλλων σχετικών προβλημάτων δεν τολμά να παρέμβει αποφασιστικά αλλά προτιμά ημίμετρα που στρεβλώνουν ακόμα περισσότερο μία προβληματική κατάσταση. Από την άλλη πλευρά, η άγνοια, οι προκαταλήψεις, και η δυσπιστία των πολιτών προς τις κρατικές παρεμβάσεις αποτελούν ουσιαστικά εμπόδια σε μία πορεία αιεφόρου ανάπτυξης.

Η πολιτική προστασίας και βιώσιμης διαχείρισης των φυσικών πόρων πρέπει να συνοδεύεται από την ευαισθητοποίηση, την ενημέρωση και την ενεργοποίηση των πολιτών. Είναι υπόθεση όλων να συμμετάσχουν από κοινού με την κεντρική διοίκηση στη διαμόρφωση και την εφαρμογή μιας πολιτικής βιώσιμης διαχείρισης των φυσικών πόρων. Η πολιτική αυτή πρέπει να στοχεύει στην προστασία των υφιστάμενων πόρων, στην προσαρμογή των υπαρχουσών οικονομικών δραστηριοτήτων και στην επιλογή νέων που θα λαμβάνουν υπόψη και θα ενσωματώνουν την περιβαλλοντική και την αναπτυξιακή διάσταση.

Οι μηχανισμοί και δράσεις οριζόντιου χαρακτήρα—που αφορούν δηλ. περισσότερες της μιας συνιστώσες της πολιτικής προστασίας της φύσης—θα πρέπει να επικεντρωθούν:

- στο δραστικό περιορισμό του καθεστώτος της νόμιμης εκτός σχεδίου δόμησης. Αφορά σχεδόν όλο το φάσμα της προστασίας της φύσης: βιοποικιλότητα, τοπίο, αντιμετώπιση ρύπανσης εδάφους, νερών και αέρα,
- στη δημιουργία αποτελεσματικού μηχανισμού αντιμετώπισης (παρακολούθηση, πρόληψη, καταστολή) της αυθαίρετης δόμησης,
- στην προώθηση του σχεδιασμού χρήσεων γης στον εξωαστικό χώρο, και
- στη λειτουργία Παρατηρητηρίου Περιβάλλοντος, με την ολοκλήρωση των διαφόρων (επιμέρους) συστημάτων περιβαλλοντικών πληροφοριών και τη δημιουργία μηχανισμού συνεχούς ενημέρωσης.

Επίσης σημαντικός είναι ο ρόλος στον τομέα του περιβάλλοντος του Εθνικού Χωροταξικού Σχεδιασμού. Οι βασικές προτεραιότητες ενός βιώσιμου χωροταξικού σχεδιασμού πρέπει να είναι η αποκατάσταση των περιβαλλοντικών καταστροφών

από την άναρχη ανάπτυξη (εξυγίανση ακτών, μεταφορά βιομηχανιών κ.λ.π.), η απόλυτη προστασία του συνόλου των στοιχείων της πολιτιστικής κληρονομιάς, η διαφύλαξη του συνόλου του φυσικού κεφαλαίου και της γεωργικής γης, η μη καταστρατήγηση του άρθρου 24 του Συντάγματος, η κατάρτιση βιώσιμης ενεργειακής πολιτικής καθώς επίσης και η ενσωμάτωση του κριτηρίου της περιβαλλοντικής προστασίας σε όλες τις δημόσιες πολιτικές.

Αναφορικά με εξειδικευμένες δράσεις στους διάφορους επιμέρους τομείς του φυσικού περιβάλλοντος, στις αναλυτικές προτάσεις συγκαταλέγονται:

α) η ενίσχυση της προστασίας των περιοχών του δικτύου Natura 2000 αλλά και άλλων περιοχών και ζωνών περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος, με τη χρήση σχεδιαστικών εργαλείων (Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη, Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια, Σχέδια Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτής Πόλης) τα οποία μέχρι σήμερα έχουν ελάχιστα αξιοποιηθεί στην χώρα μας. Υπό τις συνθήκες αυτές, η επιτάχυνση του σχεδιασμού χρήσεων γης στον εξωαστικό χώρο, και με υψηλή προτεραιότητα στις περιοχές του δικτύου Natura 2000, αποτελεί επείγουσα αναγκαιότητα, αν πράγματι το ελληνικό κράτος επιθυμεί η προστασία των περιοχών αυτών να μην παραμείνει πλασματική αλλά να αποκτήσει ουσιαστικό χαρακτήρα. Η προώθηση του σχεδιασμού χρήσεων γης πρέπει να συνδυαστεί με τον άμεσο περιορισμό των δυνατοτήτων που παρέχει σήμερα η νομοθεσία περί εκτός σχεδίου δόμησης, και με τη διαμόρφωση μιας αποτελεσματικής πολιτικής για την αντιμετώπιση της αυθαίρετης δόμησης.

β) η αντιμετώπιση της υποβάθμισης των δασών με την ενίσχυση και αναβάθμιση της δασικής υπηρεσίας, τον κατάλληλο εξοπλισμό σε τεχνικά μέσα της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας και την θεσμοθέτηση ενιαίας ευθύνης (πρόληψη και καταστολή) για την πυροπροστασία. Επίσης, στην προσπάθεια αναβάθμισης πιστεύεται ότι θα συντελέσει θετικά η δημιουργία ανεξάρτητης διοικητικής δομής που θα έχει υπό την εποπτεία της την προστασία των δασικών οικοσυστημάτων και η διασφάλιση της αναγκαίας χρηματοδότησης για την σύσταση δασικών χαρτών και τη δημιουργία κατά τα πρότυπα του κτηματολογίου ενός οργανισμού για την σύνταξη του δασολογίου.

γ) αναφορικά με τις δραστηριότητες του πρωτογενή τομέα που επιβαρύνουν το φυσικό περιβάλλον, η νέα πραγματικότητα απαιτεί αγρότες με ευελιξία και

υψηλό επίπεδο ενημέρωσης και εκπαίδευσης. Απαιτεί επίσης την ενίσχυση της στροφής προς οικολογικότερους τρόπους εκμετάλλευσης, όπως η βιολογική γεωργία και κτηνοτροφία, την προώθηση του θεσμού των μεγάλων περιοχών οικοανάπτυξης και την εφαρμογή αυστηρότερων ελέγχων για την αγροτική δραστηριότητα (λιπάσματα, υπερβόσκηση, φυτοφάρμακα κ.α.).

δ) στον τομέα των υδατικών πόρων κρίνεται επιτακτικό να ξεκινήσει μια συστηματική ενημέρωση του κοινού για την ανάγκη εξοικονόμησης νερού ύδρευσης σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο. Πρέπει ακόμη να υπάρξει άμεσα μια συστηματική και συντονισμένη προσπάθεια συντήρησης και βελτίωσης της λειτουργίας των δικτύων ύδρευσης από τις Δημόσιες Επιχειρήσεις Ύδρευσης και Αποχέτευσης, ώστε να περιορισθούν οι απώλειες νερού ύδρευσης που σε πολλές πόλεις φτάνει ακόμα και το 40-60% του καταναλισκόμενου νερού.

ε) Μεταξύ των άμεσων προτεραιοτήτων της εθνικής πολιτικής για το θαλάσσιο περιβάλλον προτείνεται να συμπεριληφθούν δράσεις ενίσχυσης σε ανθρώπινο δυναμικό και μέσα των φορέων πρόληψης και αντιμετώπισης της θαλάσσιας ρύπανσης, δημιουργίας στα λιμάνια υποδομών υποδοχής των καταλοίπων που παράγονται στα πλοία καθώς και εξάλειψης των καταστρεπτικών πρακτικών της αλιευτικής δραστηριότητας (υπεραλίευση, χρήση δυναμίτη ή χημικών, απορρίμματα, απόβλητα, πετρελαιοειδή, καταστροφή ψαρότοπων, κ.λ.π.)

Θέματα επίσης προτεραιότητας για τον ελληνικό παράκτιο χώρο που επηρεάζει άμεσα το θαλάσσιο περιβάλλον είναι ο τερματισμός της αυθαίρετης δόμησης και κατάληψης των ακτών, των μπαζωμάτων, της μετατροπής τους σε αποδέκτες λυμάτων, απορριμμάτων και αποβλήτων, καθώς και η περιβαλλοντική διαχείριση των δεκάδων μεγάλων και μεσαίας κλίμακας λιμανιών.

στ) η διατήρηση και βελτίωση της ποιότητας του εδάφους καθιστά αναγκαία τη δημιουργία συστήματος λεπτομερούς καταγραφής και παρακολούθησης της ποιότητας του, καθώς και τη λήψη μέτρων άμεσης αποκατάστασης αναλόγως του βαθμού υποβάθμισης π.χ. έργα προστασίας και διευθέτησης λεκανών απορροής. Ένα επίσης σημαντικό πρόβλημα το οποίο θα πρέπει να αντιμετωπισθεί με τρόπο ώστε να ικανοποιούνται πλήρως οι απαιτήσεις της κοινοτικής και εθνικής νομοθεσίας είναι η αποκατάσταση των Χώρων Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Αποβλήτων (ΧΑΔΑ) με αυστηρές προδιαγραφές.

ζ) Η συντήρηση του φυσικού και πολιτιστικού τοπίου απαιτεί πρώτιστα την διαμόρφωση μιας συνεκτικής και σαφούς πολιτικής τοπίου. Στην κατεύθυνση αναβάθμισης σημαντικό ρόλο επίσης ενέχουν τόσο ο δραστικός περιορισμός του καθεστώτος της νόμιμης εκτός σχεδίου δόμησης και η δημιουργία αποτελεσματικού μηχανισμού αντιμετώπισης (παρακολούθηση, πρόληψη, καταστολή) της αυθαίρετης δόμησης, όσο και η προώθηση του σχεδιασμού χρήσεων γης στον εξωαστικό χώρο. Τέλος, απαραίτητη κρίνεται η ενσωμάτωση των αρχών της πολιτικής τοπίου σε όλα τα σχέδια χωροταξικού χαρακτήρα (Γενικό, Ειδικά και Περιφερειακά Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης) καθώς και η αλλαγή της υπάρχουσας προτεραιότητας προστασίας της φύσης με μετακίνηση της έμφασης από τις περιοχές Natura 2000 (βιοποικιλότητα) σε περιοχές με σημαντικά τοπία (αισθητικό, πολιτιστικό, οικολογικό και οικότουριστικό ενδιαφέρον).

η) Η ολοκληρωμένη στρατηγική αντιμετώπισης του προβλήματος διαχείρισης των αποβλήτων απαιτεί να επιταχυνθεί η ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία των οδηγιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναφορικά με τα βιομηχανικά απόβλητα. Μεταξύ των σημαντικών ζητημάτων τα οποία θα πρέπει να προωθηθούν είναι η πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων, η βελτίωση της αγοράς της ανακύκλωσης, με τη θέσπιση περιβαλλοντικών προτύπων, που θα προσδιορίζουν τους όρους με βάση τους οποίους ορισμένα ανακυκλωμένα απόβλητα δεν θεωρούνται πλέον απόβλητα, καθώς και η δημιουργία βάσης δεδομένων με όλες εκείνες τις παραγωγικές διαδικασίες που είναι ικανές να αξιοποιήσουν απόβλητα καθώς επίσης και το είδος και η ποσότητα των αποβλήτων που εμπίπτουν στην κατηγορία αυτή. Επιπλέον, είναι άμεση η ανάγκη προώθησης των σχεδιαστικών ρυθμίσεων ή / και υποδομών, όπως π.χ. αυτών που αποτελούν προϋπόθεση της διάθεσης και διαχείρισης στερεών βιομηχανικών αποβλήτων, που αποτελούν προϋπόθεση της χωροθέτησης ή / και της λειτουργίας διαφόρων κατηγοριών επιχειρήσεων.

Όσον αφορά στην ολοκληρωμένη διαχείριση των αστικών στερεών αποβλήτων, αυτή πρέπει να στοχεύει κυρίως στο μηδενισμό της ποσότητας των άχρηστων αποβλήτων («σκουπίδια») και στη μέγιστη αξιοποίησή τους ως πρώτη ύλη ή ως πηγή ενέργειας. Επομένως οι επιθυμητές δράσεις οφείλουν να επικεντρωθούν στη δημιουργία επαρκών υποδομών στις πόλεις που θα

διευκολύνουν τον πολίτη στην προσπάθεια ανακύκλωσης, στην υποστήριξη της διαλογής στην πηγή, καθώς και στην υποστήριξη των διαδικασιών κομποστοποίησης (οικιακής ή κεντρικής) του ζυμώσιμου μέρους των απορριμμάτων.